

<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/6155/Kolesnik%20Kompetenziya.pdf?sequence=1> (дата звернення: 26.03. 2021 року).

3. Колесник В. Ю. Правові основи освітньої політики ЄС: дис. канд. юр. наук : 12.00.11. Одеса. 2020. 276 с.
4. Краєвська О. Освітня політика Європейського союзу: становлення та механізми реалізації. *Вісник Львівського університету*. Серія міжнародні відносини. Випуск 28. 2011 С. 53-65.
5. Кульчій О.О. Досвід країн Європейського Союзу в сфері освітньої політики. *Державно-управлінські студії*. №6(8). 2018.
6. Локшина О. Відкрита освіта в європейському просторі: стратегія розбудови. *Педагогічні науки теорія, історія, інноваційні технології*. №2(76). 2018. С. 75-86.

Блащак А.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
цивільного права та процесу ЗУНУ
Зайцева-Калаур І. В.*

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕЮДИЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУДУ СПРАВЕДЛИВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Правова система Європейського Союзу (ЄС) є однією з найуспішніших та найрозвинутіших у світі. Важливе місце в ній займає судова влада, яка складається із двох судів - Суду справедливості та Загального суду, які разом утворюють єдину систему - Суд справедливості ЄС. На Суд справедливості ЄС покладена функція забезпечення дотримання права при тлумаченні та застосуванні установчих договорів ЄС та спільно із національними судами держав-членів ЄС з метою забезпечення однакового застосування права ЄС. Він складається із Суду справедливості, який розглядає справи направлені від національних судів у межах преюдиціального провадження, певні анулювання та апеляції, та Загального суду, який розглядає анулювання від фізичних і юридичних осіб і в деяких випадках від урядовців ЄС.

Одним із найважливіших повноважень Суду справедливості ЄС, яке забезпечує гармонійне функціонування організаційно-правового механізму європейської інтеграції, є розгляд преюдиціальних запитів держав-членів ЄС та здійснення преюдиціального провадження з метою тлумачення норм права ЄС [4, с. 193]. Преюдиціальні запити – це офіційне звернення судових органів держав-членів ЄС до Суду справедливості ЄС із клопотанням про надання тлумачення певної норми права Співтовариства, щодо застосування або розуміння якої в даного суду виникли сумніви при вирішенні конкретного спору в межах своєї юрисдикції. Дані запити Суд справедливості ЄС розглядає в якості

непрямих, та вони становлять майже половину справ, які розглядає даний орган [3].

Правове регулювання преюдиції в ЄС регламентовано Договором про заснування Європейської Спільноти від 1957 року з окремими змінами, передбаченими. З набуттям чинності Лісабонським договором у 2009 році, деякі процедурні моменти преюдиціального провадження були змінені, проте основні риси провадження, що характеризують взаємозв'язок судів держав-членів з Судом справедливості ЄС, збереглись.

Компетенція Суду справедливості ЄС щодо тлумачення права ЄС та перевірки його дійсності закріплена у ст. 267 Договору про функціонування Європейського Союзу. Відповідно до цієї статті Суд справедливості ЄС уповноважений виносити за запитами національних судових установ попередні рішення стосовно тлумачення установчих договорів, а також чинності та тлумачення актів інститутів, органів та установ ЄС. Таким чином Суд справедливості ЄС може тлумачити Договір про ЄС та Договір про функціонування ЄС, договори, які доповнюють їх, Договори про приєднання, регламенти, директиви, рішення, міжнародні угоди, укладені ЄС самостійно або спільно з державами-членами ЄС, «неофіційні» акти (незалежно від того, чи мають вони пряму дію), рекомендації комісії, резолюції Ради, які вважаються вираженням суто її політичної волі. Слід зазначити, що Суд справедливості ЄС також наділений юрисдикцією тлумачити положення Договору про Євратом, відповідно до ст. 150 цього Договору [1].

Суд справедливості ЄС також здійснює перевірку на дійсність актів усіх органів, установ та служб, що існують в межах ЄС. Він здійснює перевірку на дійсність актів інститутів, як основних органів, на які покладено виконання завдань Союзу, до яких, відповідно до Договору про функціонування ЄС, належать: Європейський парламент, Європейська Рада, Рада Європейського Союзу, Суд справедливості ЄС, Європейська Комісія, Європейський центральний банк та Європейський суд аудиторів (Рахункова палата) [1].

Таким чином, якщо у національній судовій установі виникає сумнів щодо дійсності того чи іншого акта ЄС, така установа має право відкласти його застосування, зупинити провадження по справі та звернутись до Суду справедливості ЄС з запитом про перевірку такого акта на дійсність з обґрунтуванням власної позиції щодо того, чому такий акт має бути визнаний недійсним. Крім того, національний суд повинен оцінити ризики фінансових втрат, що стануть наслідком визнання акту недійсним [4, с. 194].

Якщо акт інституту ЄС рішенням Суду справедливості ЄС визнається недійсним, цей акт визнається національним судом, який звернувся з відповідним запитом до Суду справедливості ЄС, а також іншими судами держав-членів ЄС недійсним. Однак, якщо національний суд все ж має сумніви стосовно підстав та можливих наслідків відміни певного акта, то

такий суд має можливість порушити питання щодо дійсності такого акта перед Судом справедливості ЄС ще раз [2].

Преюдиціальне рішення, у якому відхиляються аргументи на підтримку недійсності певного акта права ЄС не є остаточним щодо дійсності акта, оскільки Суд справедливості ЄС лише робить висновок про відсутність фактів, які б вплинули на дійсність акта, проте національний суд може вирішити проблему дійсності даного акта в наступних справах або ініціювати нове преюдиціальне провадження [5, с. 440].

Винесене Судом справедливості ЄС преюдиціальне рішення, направляється до національного суду та воно є обов'язковим як для останнього, так і для всіх інших судів, які розглядатимуть справу у випадку оскарження. Тлумачення норм права ЄС не стосується винятково держави, суд якої подав запит, ним користуються інші держави-члени ЄС також.

Якщо преюдиціальне рішення Суду справедливості ЄС містить приховане твердження про невідповідність певних положень національного права праву ЄС, національний суд буде зобов'язаний не застосовувати норми національного права під час винесення власного рішення. Якщо Суд справедливості ЄС визнає недійсними певні положення акту, національний суд повинен утриматися від подальшого застосування цього положення або нормативного акту [2].

Варто наголосити на тому, що, хоча й преюдиціальні рішення Суду справедливості ЄС і є обов'язковими для судових установ держав-членів ЄС при розгляді тієї чи іншої справи, це не означає, що між національними органами правосуддя та Судом справедливості ЄС існує субординація. Вони функціонують незалежно один від одного і лише тісно взаємодіють з метою єдиного тлумачення норм права ЄС [2].

Також важливо зазначити, що преюдиціальне рішення формально не може становити прецеденту, проте на практиці воно часто має юридичні наслідки навіть за межами справи, у якій виноситься. Досить часто Суд справедливості ЄС посилається на раніше прийняті рішення, хоча і може відступити від попереднього тлумачення. Національні суди також не відступають від підходу Суду справедливості ЄС [2].

Преюдиціальні запити виступають необхідним інструментом у взаємодії європейського та національного правопорядків держав-членів ЄС, який забезпечує паралельне застосування права ЄС в усіх країнах-членах та сприяє уніфікованості його тлумачення та застосування, а також встановлення законності нормативних актів, які приймаються інституціями.

Список використаних джерел

1. Договір про функціонування Європейського Союзу від 25.03.1957 року (Консолідована версія). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text (дата звернення: 05.05.2021)

2. Липко А. Ю. Особливості преюдиціальної компетенції Суду Європейського Союзу. *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики*: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р. Харків, 2016. С. 405–409.
3. Кашкин С. Ю., Калиниченко П. А., Четвериков А. О. Введение в право Европейского Союза: учебник. 3-е изд., перераб. и доп. М.: «Эксмо», 2010.
4. Фастовець А.С. Преюдиціальна юрисдикція суду справедливості ЄС: рішення щодо дійсності актів. *Юридичний науковий електронний журнал*. №3, 2015. URL: http://lsej.org.ua/3_2015/56.pdf (дата звернення: 05.05.2021)
5. Broberg B. Preliminary References to the European Court of Justice. Oxford: Oxford University Press, 2010. 486 p.

Ботвинник В.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент,
доцент кафедри міжнародного права
та міграційної політики
Саванець Л. М.*

ЗНАЧЕННЯ УНІФІКАЦІЇ ПРАВА ДЛЯ КОДИФІКАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Одною з загально визнаних тенденцій розвитку сучасного міжнародного приватного права вважається зміцнення такого явища, як уніфікація права [3, с.26]. Сьогодні існує багато організацій, що займаються питаннями уодноманітнення міжнародного приватного права, такі як: Гаазька конференція з міжнародного приватного права, Світова організація торгівлі, Асоціація з уніфікації приватного права, ЮНСІТРАЛ тощо. Ці організації докладають значних зусиль щодо уніфікації правового регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом.

У 1911 році професор Цюріхського університету Ф. Мейлі (F. Meili) та доктор права, секретар Вищого суду м. Цюріх А. Мамелок (A. Mamelok) у своїй науковій праці «Міжнародне приватне та цивільно-процесуальне право на основі Гаазьких конвенцій» зазначали, що радикальним шляхом до усунення колізій законів було б створення уніформованого однакового Всесвітнього приватного права (das einheitliche gleiche Weltprivatrecht) [3, с. 243].

Характер цивільно-правових відносин, що виходять за рамки однієї держави, вимагає регулювання не тільки внутрішніми нормами, прийнятими однією державою в односторонньому порядку, а нормами, які створюються шляхом погодження між державам та вирішують